

Hlas Nového Mesta

ROČNÍK XXXI. ČASOPIS OBYVATELOV MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-NOVÉ MESTO, MAREC/2021

Sčítavame sa elektronicky

Čo by sme si mali všímať na deťoch pred zápisom do školy?

Úspech v športe nikdy nie je náhoda

Milí čitatelia,

aj keď nám zima v posledných týždňoch ukázala svoju silu, v marci k nám váhavo, ale predsa prichádza už jar a s ňou aj nádej, že sa veci zmenia k lepšiemu. Verme, že s pozitívne naladenou myslou sa aj náš organizmus účinnejšie ubráni chorobám.

Po celý mesiac sa na Slovensku sčítavajú obyvatelia. Zo známych dôvodov všetko prebieha elektronicky, a tým aj pohodlnejšie a rýchlejšie. Vyplňte zopár otázok sčítacieho formulára, pomôžete tým svojmu mestu lepšie rozhodovať, plánovať a robiť, čo je najviac potrebné.

Mestská časť pokračuje v zavádzaní regulovaného parkovania v prvej pilotnej zóne. Nie je to jednoduché a Novomestská parkovacia spoločnosť za chodu rieši mnohé problémy. Vychytáva rozličné muchy, aby nový systém napokon priniesol obyvateľom vyšší komfort aj dostupnosť parkovacích miest.

Hoci školáci fungovali v posledných mesiacoch väčšinou online, o pár týždňov budeme zapisovať do škôl ďalších, nových prvákov. Čo si všímať na predškolákoch, ako posudzovať ich školskú zrelosť, ale aj aké zručnosti s nimi precvičovať, radieme rodičom v rozhovore s psychologičkou Mgr. Máriou Rýdžiovou.

Obytný súbor Legiodomy je Novomešťanom dobre známy. Menej už vieme o tom, ako tieto architektonicky významné stavby vznikali a kto stál za ich realizáciou. Obyvatelia jedného z domov, manželka Kollárikovci, sa rozhodli zmapovať to. Po dlhé roky zhromažďovali historické záznamy a nedávno zavŕšili svoje úsilie vydaním rozsiahlej publikácie. K jej obsahu sa na stránkach Hlasu zaiste ešte vrátite.

Na záver chcem v mene redakcie i redakčnej rady zaželať všetko najlepšie ženám k ich blížiacemu sa sviatku. Nech sú zdravé, šťastné a naďalej skrášľujú našu mestskú časť. Zároveň blahoželáme ku Dňu učiteľov všetkým pedagógom. Vážime si ich úsilie, osobitne nasadenie v dnešných sťažených podmienkach a prajeme im čo najskorší návrat ich zverencov do školských lavíc.

Jana Škutková

Z obsahu čísla:

Ako sme zmenili Nové Mesto v roku 2020 str. 6

EKO-podnik modernizuje vozový park str. 9

Šintri chcú trénovať i súťažiť str. 13

Na deti čakajú nové odborné učebne str. 15

Legiodomy majú svoju kroniku str. 16

Máte fotografiu „v oku“? str. 19

Obálka:

Aj vy máte niekedy pocit, že jar farbami plytvá?
Snímka Erik Ondrejčka

Vydáva Mestská časť Bratislava-Nové Mesto,
IČO: 00603317

Adresa: Miestny úrad Bratislava-Nové Mesto,
Junácka 1, 832 91 Bratislava,
tel.: 02/4925 3136, redakcia: hlas@banm.sk,
inzercia: tlac@banm.sk, www.banm.sk/casopis/
Mesačník, dátum vydania 1. 3. 2021,
obyvateľom mestskej časti sa distribuuje bezplatne.

Redakčná rada:

Predseda: Mgr. Rudolf Kusý,

členovia: Bc. Branislav Filipovič, Ing. Libor Gašperík,
JUDr. Tomáš Korček, PhD., Vladimír Volf,
Mgr. Peter Weiss, Ing. Jana Škutková,
Mgr. Marek Tettinger,

tajomník: Mgr. Ján Borčín.

Jazyková úprava: Mgr. Zuzana Ščibranyová.

Grafická úprava: Martin Lovas.

Tlač: Komárňanské tlačiarne spol. s r. o.

Náklad: 24 200 výtlačkov. Číslo 3/2021.

ISSN 1339-7990. EV 3920/09.

„Lesnú terapiu“ spoznávajú všade vo svete

21. marec je Medzinárodný deň lesov

Skupinka ľudí vedená školeným sprievodcom vchádza do lesa. Vdychujú známu vôňu, vnímajú jeho zvuky, na ktoré v kolobehu života už takmer zabudli. Ozýva sa čosi hlboko ukryté v ľudskej prapamäti. Unavené oči s úľavou oddychujú v zelenkavom prítmí. Sprievodca začína rozprávať... Takéto obrázky sa čoraz hojnejšie objavujú na celej našej zemeguli. Najviac správ o nich prichádza zo škandinávskych krajín, z Japonska, ale i spoza oceána. Vzniká sieť aktivít, v rámci ktorej sa diskutuje, báda i školí. Nové hnutie si vynucuje bežný spôsob života vo vyspelých štátoch, najmä jeho pretrvávajúci stres v mnohých podobách. Ľudia chorľavejúci pod bezohľadným tlakom (vraj) civilizácie znovu objavili les a v ňom studničku so živou vodou.

Nové Mesto má prebytkový rozpočet, hlavnou prioritou opäť školstvo

Nové Mesto bude v tomto roku hospodáriť s prebytkovým rozpočtom – s viac ako 30 miliónmi eur. Rozpočet mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na rok 2021 schválilo miestne zastupiteľstvo na svojom zasadnutí 20. januára.

„Aj tento rok bude našou jasnou prioritou školstvo a vzdelávanie, na ktoré pôjde najviac peňazí – takmer polovica bežných a kapitálových výdavkov. Som rád, že aj napriek ťažkým časom, ktoré samospráva zažíva kvôli pandémie, môžeme počítať s ďalšími dôležitými investíciami do našich škôl a škôlok,“ povedal starosta mestskej časti Rudolf Kusý.

V rámci modernizácie počíta Nové Mesto s výstavbou novej Materskej školy na Teplickej ulici. So stavebnými prácami by sa mohlo začať už na jar. Dôležité plány sa týkajú novej prístavby Základnej školy na Odborárskej, čím by došlo k potrebnému navýšeniu kapacít pre deti v tejto lokalite. Výrazne chceme investovať aj do Základnej školy na Kalinčiakovej, ktorú čaká rekonštrukcia tepelných rozvodov, výmenníkovej stanice a zateplenie budovy školy.

V prípade úspešných žiadostí o čerpanie eurofondov sa počíta aj s ďalšími projektmi, ktoré prinesú viac miest pre deti, ako sú výstavba nových detských jaslí a škôlky na Vihorlatskej či rozšírenie kapacít v materskej škole na Legerského ulici.

Ak Nové Mesto uspeje so svojou žiadosťou o nenávratný finančný príspevok, plánuje sa aj revitalizácia obľúbeného parku na Račianskom mýte, ktorého súčasťou budú opatrenia zadržiavajúce vodu, nová zeleň a povrch či hracie prvky pre deti a športovcov. Nové parky majú vyrásť aj na Rozvodnej a Vlárskiej.

V roku 2021 je plánované aj odstránenie dvoch známych nefunkčných stavieb v Novom Meste – budovy bývalej výletnej reštaurácie Snežienka na Železnej studničke a nadchodu cez železničnú trať pri Palme, na ktorého mieste bude vybudovaný nový.

Rekonštrukcia čaká aj Novú tržnicu na Trnavskom mýte – nová strecha aj schody, ktoré sú v havarijnom stave. Rekonštrukcia neobíde ani dolnú stanicu sedačkovej lanovky Kamzík

– Železná studnička. EKO-podniku VPS boli schválené finančné prostriedky na nákup novej kosačky či príviesného vozíka na odvoz odpadu.

V oblasti sociálnej starostlivosti sa počíta s dvomi veľkými projektmi. Prvým je zariadenie pre seniorov pri parku Jama na Kalinčiakovej so samostatným bývaním, druhým vybudovanie Centra včasnej intervencie na Makovického ulici, ktoré bude poskytovať služby a podporu rodinám so zdravotne znevýhodnenými deťmi.

Členovia miestneho zastupiteľstva sa opätovne stretli na krátkom rokovaní 12. februára, pričom podstatným bodom programu bolo schválenie návrhu na zmenu rokovacieho poriadku. Vzhľadom na pretrvávajúcu nepriaznivú epidemiologickú situáciu využijú poslanci moderné technologické prostriedky a budú rokovať online. Aplikácia, ktorú plánujú využívať, by mala umožňovať aj vystúpenia občanov.

(red), snímka Jana Škutková

Zmena vo vedení miestneho úradu

Začiatkom roka 2021 vymenoval starosta mestskej časti Bratislava-Nové Mesto nového prednostu miestneho úradu Ing. Ignáca Olexíka, PhD. Nový prednosta nie je v miestnej samospráve nováčikom, ako prednosta už pôsobil v mestských častiach Bratislava-Ružinov a Bratislava-Devínska Nová Ves. Do funkcie nastúpil z pozície vedúceho ekonomického a personálneho odde-

lenia v Bratislave-Dúbravke. „Mojím cieľom je zefektívniť a zmodernizovať fungovanie miestneho úradu. Za týmto účelom mám v pláne zriadenie kancelárie prvého kontaktu miestneho úradu, ale aj spružnenie viacerých procesov, aby sa skrátila doba vybavovania požiadaviek občanov a potrieb mestskej časti,“ uviedol po svojom nástupe do funkcie.

(red)

Boj s vírusom je beh na dlhú trať

Antigénové testovanie sa stalo súčasťou opatrení, ktoré by mali spomaliť šírenie epidémie COVID-19. Počas víkendú 23. - 24. januára sa v Novom Meste zrealizovalo 12 323 odberov, pri ktorých sa zachytilo 107 pozitívnych prípadov (0,868 %). Pri testovaní 6. - 7. februára sa v celkovom počte 11 157 vzoriek vyskytlo 90 pozitívnych výsledkov (0,80 %).

Desiatky zdravotníkov, dobrovoľníkov z radov obyvateľov, pracovníkov miestneho úradu i príslušníkov armády a polície sa postarali o bezproblémový priebeh plošného testovania. Za fyzicky i psychicky mimoriadne náročnú prácu patrí všetkým zúčastneným veľká vďaka. Dokázali, že samo správa má vo svojich obyvateľoch i spolupracovníkoch obrovskú oporu.

Kde sa môžete dať otestovať v Novom Meste

S REZERVÁCIU TERMÍNU, bezplatne:

- **Stredisko kultúry Vajnorská č. 21** (Laser Therapy, k.s.) – od pondelka do nedele 10. – 14. a 15. – 19. h, rezervácia termínu: <https://www.old.korona.gov.sk/covid-19-patient-form.php>
- **Šancová č. 110** (Novapharm, s.r.o.) – od pondelka do soboty 9. – 17. h, rezervácia termínu: <https://www.old.korona.gov.sk/covid-19-patient-form.php>
- **Zimný štadión, Odbojárov č. 9** (Záchraná služba - Event Medical Solutions, s.r.o.) od pondelka do soboty 8. – 16. h, rezervácia termínu: <https://www.old.korona.gov.sk/covid-19-patient-form.php>
- **Limbová č. 14** (Slovenská zdravotnícka univerzita) – v pondelok až štvrtok, rezervácia termínu: <https://poliklinikazu.sk/covid-19-testovanie-1/>

BEZ REZERVÁCIE TERMÍNU, bezplatne

- **Ministerstvo obrany, Za kasárňou č. 3** (Ústredná vojenská nemocnica SNP) – pondelok až sobota 9. – 13. a 14. – 18. h.
- **Americká č. 2** (Prestige Reality s.r.o.) – pondelok až nedeľa 10. – 14. a 15. – 19. h
- **Vajnorská č. 1** (Roundabout s.r.o.) – pondelok až piatok a nedeľa 9. – 12. a 13. – 18. h
- **Trnavská cesta č. 37** (Phoenix Corporation s.r.o.) – pondelok až nedeľa 9. – 17. h
- **Stromová č. 9** (I. ženská s.r.o.) – utorok až nedeľa 12. – 16. a 16.30 – 20.30 h

Vzhľadom na časté zmeny a aktualizácie odporúčame pozrieť si prehľad odberových miest v našej mestskej časti, ich otváracieho času i podmienok na stránke www.banm.sk. Komplexný prehľad odberových miest na Slovensku nájdete na stránke spravovanej ministerstvom zdravotníctva <https://www.health.gov.sk/?ag-mom>

Miestni poslanci sa predstavujú

Martin Lovich

S pocitom veľkej zodpovednosti voči obyvateľom Nového Mesta, ktorí mi dali dôveru v komunálnych voľbách, som sa pustil do plnenia svojich predvolebných sľubov. V spolupráci s ostatnými kolegami a s pánom starostom sa snažím dosiahnuť pokojný a dôstojný život v našej mestskej časti aj celej Bratislave.

Som gesčným poslancom za sídlisko Mierová kolónia, ležiace na východnom predmestí Bratislavy. Jeho architektúru vytvoril známy architekt mnohých svetových stavieb profesor Ing. Vladimír Karfík. Pre svoj

historický architektonický význam je Mierová kolónia zapísaná do zoznamu pamätihodností Bratislavy.

Prioritou mojej poslanskej práce je zachovanie a zohľadnenie pamiatkovej hodnoty územia Mierovej kolónie a jej okolia.

Aby Mierová kolónia bola dobrým domovom pre všetkých jej obyvateľov, pravidelne sledujem a priamo riešim problematiku mnohých oblastí. Patria do nej:

- rozsah a úroveň bytových stavieb,
- zdravá štruktúra zelene a zákonom chránených stromov, ako sú gledíci trojtrňová, pagaštan konský, platan či lipa,
- funkčnosť a čistota miestnych komunikácií,
- bezpečnosť a čistota detského ihriska,
- kvalita miestnej infraštruktúry a verejného osvetlenia.

Leží mi na srdci spokojnosť pracovníkov a pa-

cientov v miestnom ústave sociálnych služieb, kde žijú hendikepované deti, a podporujem ich prístup k žiadaným aktivitám. Sledujem plynulý chod klubu dôchodcov i priľahlej záhradkárskej osady.

Úzko spolupracujem so samosprávou mestskej časti, kde som členom niekoľkých komisií: dopravnej, školskej, sociálnej a tiež komisie pre plynulú dodávku tepla a teplej vody do bytov občanov.

Za veľký prínos svojej poslanskej práce považujem skutočnosť, že sme s miestnymi obyvateľmi vytvorili silnú komunitu. Sme v stálom kontakte buď osobne alebo na sociálnych sieťach. Chcem sa zúčastňovať na riešení rozvoja územia Mierovej kolónie a jej súčastí, ako sú bývalý štadión, záhradkárska osada či škôlka, a podporovať rozvoj miestnych cestných komunikácií.

Kontakt: 0902 980 311, lovichmk@gmail.sk

Príspevky poslancov miestneho zastupiteľstva vyjadrujú osobné názory autorov. Redakcia do ich obsahu nezasahuje.

Vyplnili ste už elektronický sčítací formulár? Pomôžte blízky, ktorí by to sami nezvládli

Vo prvom tohtoročnom čísle Hlasu sme vás informovali o viacerých spôsoboch, ako je možné zúčastniť sa sčítania obyvateľov. Nepriaznivá epidemiologická situácia priniesla zmeny, tie sa však týkajú výlučne možnosti poskytnutia asistencie pri sčítaní.

Elektronické sčítanie obyvateľov Slovenskej republiky sa uskutočňuje v plánovanom termíne **od 15. februára do 31. marca 2021**. Sčítanie obyvateľov sa uskutoční online a bude absolútne bezpečné a pohodlné. Obyvatelia sa sčítajú sami prostredníctvom elektronického formulára, ktorý nájdú na stránke **www.scitanie.sk**

Ak máte vo svojom okolí seniorov či iné blízke osoby, ktoré sčítanie samy nezvládnu, prosíme vás, aby ste im pomohli. Je dôležité, aby sa čo najviac znížili zdravotné riziká a kontaktné miesta navštívili len ľudia, ktorí nemajú inú možnosť.

Zmena termínu asistovaného sčítania

V zmysle novely zákona sa termín asistovaného sčítania posunul na obdobie od 1. apríla do 31. októbra 2021. O tom, v ktorých konkrétnych týždňoch budú mobilné sčítacie miesta zriadené, rozhodne hlavný hygienik podľa aktuálnej epidemiologickej situácie. Konkrétne inštrukcie o čase a miestach asistovaného sčítania budú zverejnené po 1. apríli 2021.

Asistované sčítanie bude pomocou pre obyvateľov, ktorí sa nemôžu alebo nevedia sčítať sami ani s pomocou svojich blízkych. Majú v takomto prípade dve možnosti. Pokiaľ sú mobilní, navštívia kontaktné miesto zriadené obcou, kde ich sčíta stacionárny asistent. Imobilní občania môžu telefonicky požiadať o mobilného asistenta, ktorý ich navštívi a sčíta doma.

V prípade otázok volajte
call centrum 02/20 92 49 19,
kde vám ochotne poradia.

Ako postupovať pri elektronickom sčítaní?

Na sčítanie vám postačí mobil, tablet, notebook alebo PC. Na internetovej stránke **www.scitanie.sk** nájdete sčítací formulár, ktorého vyplnenie vám nezaberie viac ako 10 minút. V závere dostanete otázku, či chcete sčítať aj ďalšiu osobu. Ak ste rodičom, alebo zákonným zástupcom maloletých detí, vyplníte samostatný dotazník aj za ne. Keďže sa pritom uvádza aj rodné číslo, systém zohľadní vek sčítavanej osoby, vyhodnotí relevantnosť otázok a v elektronickom dotazníku vygeneruje len tie, ktoré majú zmysel. V praxi to teda znamená, že počet otázok položených jednotlivým respondentom sa môže odlišovať.

Užitočné informácie k vyplňaniu dotazníka

- Elektronický formulár je rozdelený do prehľadných sekcií ako doprava, rodina, vzdelanie a pod. Na záver je **zhrnutie**, kde sa ešte môžete vrátiť k jednotlivým otázkam a prípadne opraviť odpovede. Po odoslaní už nie je možné niečo zmeniť.

- Povinnosť sčítať sa má každý obyvateľ, ktorý má na Slovensku **trvalý, prechodný, ale aj tolerovaný pobyt**, teda tiež cudzinci spĺňajúci tieto podmienky.

Formulár je okrem slovenského jazyka dostupný vo všetkých jazykoch národnostných menšín a tiež v anglickom, nemeckom a francúzskom jazyku.

- Vyplnené údaje sa musia vzťahovať k rozhodujúce-
mu okamihu sčítania**, ktorým je polnoc z 31. 12. 2020 na 1. 1. 2021. Zapišete teda to, čo u vás platilo 1. januára 2021. Ak ste v tom čase boli slobodní a bezdetní, uvediete túto informáciu, hoci napríklad v marci, keď dotazník vyplňate, ste už ženatý a máte dieťa.

- Elektronický **formulár je aktívny 45 minút**, ak ho neodošlete, po tomto čase sa údaje zmažú. V prípade dlhšieho prerušenia je preto potrebné vyplniť ho znovu.

- Rodič, prípadne zákonný zástupca, sčíta aj maloleté deti** prostredníctvom samostatne vyplnených formulárov.

Podrobné a priebežne aktualizované informácie k sčítaniu obyvateľov nájdete na stránke **www.scitanie.sk**. Rovnako sú dostupné aj na Facebooku, Instagrame a na YouTube, všade pod názvom SODB 2021 alebo Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021. Prvé základné výsledky sčítania by mali byť k dispozícii už v roku sčítania, ďalšie v roku 2022, komplexne spracované údaje pre národnú i medzinárodnú úroveň budú spracované a publikované najneskôr do začiatku roku 2024.

(jš)

Ako sme zmenili Nové Mesto v roku 2020

Máme za sebou rok, aký nečakal nikto. Zažili sme niečo, na čo sa ani nedalo pripraviť. Nový vírus zmenil takmer všetko. V rodinách, v škole, v práci aj v živote mestskej časti.

Život v Novom Meste sa však nezastavil. Napriek veľkým ekonomickým stratám, ktoré priniesol COVID-19 aj samospráve, sme mali v jednom jasno od začiatku – Nové Mesto sa musí ďalej rozvíjať aj „v dobe korony“. Keď si s odstupom času spomeniem, koľko energie, času a zdrojov sme od marca venovali boju s vírusom a ochrane zdravia nás všetkých, o to viac sa teším z každej čo i len menšej zmeny, ktorá sa nám v rámci rekonštrukcie a modernizácie minulý rok podarila. Aspoň tie najviditeľnejšie vám prinášame v malom súhrne na tejto dvojstrane.

Hoci školy a škôlky boli veľkú časť roka kvôli pandémie zatvorené, práve sem opäť smerovalo najviac našich investícií. Zatiaľ čo nám rôzne protipandemické opatrenia zužovali priestor na hry a šport, vybudovali sme nové ihriská. Keď nastane ten správny čas a deti sa slobodne budú môcť vrátiť do škôl a na športoviská, vrátia sa do krajšieho, modernejšieho a bezpečnejšieho prostredia. Rozbehli sme aj veci, na ktoré treba tiež odvahu – na konci roka sme spustili pilotný projekt regulovaného parkovania, ktorého cieľom je urobiť poriadok v parkovaní v Novom Meste.

Rok 2020 bol rokom zmeny. Som rád, že v Novom Meste vďaka dobrým rozhodnutiam aj ďalším rokom zmeny k lepšiemu.

Rudolf Kusý, starosta

VYNOVENÉ ŠKOLY A ŠKÔLKY

V našej najväčšej ZŠ Za kasárňou sme dokončili dôležitú rekonštrukciu tepla. Nový zdroj tepla a teplej vody ušetrí škole zhruba 20 až 30 percent nákladov na vykurovanie.

ZŠ Cádova dostala novú vzduchotechniku, ktorá výrazne skvalitnila hygienické aj pracovné podmienky zamestnancov kuchyne. V škole pribudli dve nové triedy, telocvičňa má nové rozvody.

V ZŠ Sibírska, ktorej sme v roku 2019 vymenili strechu, sme tentokrát zrekonštruovali vstupné priestory do školy.

Havarijný stav v ZŠ Kalinčiakova si vyžiadal opravu vonkajších a vnútorných kanalizačných rozvodov, obnovili sme sociálne zariadenia.

V MŠ Osadná sme vybudovali kreatívnu dielničku pre škôlkarov, nové rozvody, toalety, radiátory, k škôlke vedie nový prístupový chodník.

Zrevitalizovalo sa detské ihrisko či elektrická prípojka v MŠ Teplická.

IHRISKO NA JELŠOVEJ

Na Jelšovej na Kramároch vyrástlo ďalšie moderné a bezpečné športovisko! Miestne ihrisko dostalo kvalitný nový povrch z gumového granulátu a oplatenie. Kramárčanom slúži na futbal, iné loptové hry či stolný tenis na novom betónovom stole. Milovníci cvičenia určite oceníli zostavu na workout. Upravili sme aj prístupové chodníky, doplnili nové lavičky, odpadkové koše či stojany na bicykle. Vysadili sme nové stromy, kríky, skalničky, trávnik.

IHRISKO NA LADZIANSKEHO

Na Kramároch máme aj ďalšie vynovené ihrisko. Na Ladzianskeho sme zrekonštruovali najstaršie miestne športovisko. Nový kvalitný povrch a čiary pre futbal, tenis, volejbal a basketbal, vyšší plot, aby lopta „nelietala“ mimo. Pribudla menšia tribúna, nové bránky a osvetlenie, aby sa mohlo hrať aj podvečer. Vyriešili sme odvod vody a spevnenie svahov, aby sa zaistila bezpečnosť a zamedzilo vytápaniu garáží. Vďaka patrí aj hlavnému mestu, ktoré prispelo dotáciou.

MODERNIZÁCIA STREDISKA KULTÚRY

Kultúra mala väčšinu roka 2020 nútenú pauzu, o to viac teší nový vzhľad Strediska kultúry na Vajnorskej. Prešlo dôležitou rekonštrukciou – dostalo nový moderný vchod, reprezentatívnu vstupnú halu, vynovili sa toalety, šatňa, pokladňa, zvýšila sa bezbariérovosť priestoru. Modernizácia pokračuje ďalej a náš kultúrny stánok sa už teší, keď sa sem po pandémie opäť vráti čulý kultúrny a spoločenský život.

ZREKONŠTRUOVANÁ CESTA NA BÁRDOŠOVEJ

Mimoriadne dôležitú rekonštrukciu má za sebou Bárdošova ulica. Významná spojnica medzi Kramármi a Kolibou, ale aj trasa, ktorou denne chodí množstvo rodičov s deťmi do škôlky a školy. Preto kvalitnejšia cesta a bezpečné chodníky boli v tejto lokalite našou prioritou. Máme za sebou prvú etapu kompletne zrekonštruovanej časti Bárdošovej a čaká nás ďalšia.

REGULOVANÉ PARKOVANIE

V decembri sme spustili na Tehelnom poli pilotný projekt regulovaného parkovania v Novom Meste. Cieľ je jasný: nastaviť jasné pravidlá, urobiť poriadok v parkovaní a uprednostniť Novomešťanov s trvalým pobytom. Zaviedli sme nový informač-

ný a registračný systém, vymaľovali nanovo parkovacie miesta v pilotnej zóne, spustili sa registrácie parkovacích kariet pre Novomešťanov a systém platby za krátkodobé parkovanie návštevníkov zóny. Ako pri všetkom novom, aj tu sa priebežne „vychytávali“ nedokonalosti a celý systém postupne vylepšujeme. Pilotný projekt sa stane súčasťou celomestskej parkovacej politiky, ktorú chce hlavné mesto rozbehnúť na jeseň tohto roka.

Snímky Jana Plevová

Nové Mesto je jediná mestská časť, ktorá úspešne spustila regulované parkovanie

Dlho očakávaná parkovacia politika mesta Bratislava, ktorá mala prísť pol roka po zvolení nového primátora, predpokladá spustenie až na jeseň 2021. Aj tento dátum sa však môže posunúť z dôvodu, že ešte neboli vysúťažené dodávateľské firmy v transparentnom verejnom obstarávaní. Existuje len všeobecne záväzné nariadenie (ďalej len VZN) hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Magistrát umožnil mestským častiam prevziať toto VZN, aby mohli postupne spúšťať pilotnú parkovaciu politiku. Žiaľ, Petržalka aj Ružinov išli vlastnou cestou a VZN prispôbili svojim potrebám. Jedine mestská časť Bratislava-Nové Mesto sa vydala smerom, aký určuje magistrát. Spustila projekt regulovaného parkovania v zmysle mestského konceptu tak, ako bude v budúcnosti fungovať. Nové Mesto prostredníctvom svojej parkovacej spoločnosti ako prvé a jediné úspešne spustilo projekt regulovaného parkovania.

„Parkovacia politika sa v našej mestskej časti spustila presne 1. 12. 2020, obyvatelia sa od tohto dátumu môžu registrovať do systému. Ponúkame možnosť pohodlnej online registrácie z domova, taktiež sme zriadili klientske centrum priamo na úrade, kde si ľudia môžu vybaviť digitálnu rezidentskú, návštevnícku, bonusovú alebo abonentskú kartu. Aktuálne je však klientske centrum z dôvodu krízového stavu zatvorené a všetky žiadosti sa vybavujú online,“ uviedol Stanislav Winkler, vicestarosta zodpovedný za parkovaciu politiku mestskej časti.

Najdôležitejšou časťou celej parkovacej politiky je ukázať rezidentom komfort, ktorý ponúka. Má zvýšiť servis v podobe dostupného parkovania v zóne pre vodičov motorových vozidiel, zlepšiť verejný priestor a chodníky pre peších. Preto bola vybraná práve zóna Tehelné pole, ktorá je extrémne preťažená počas dňa a podvečerných hodín.

„Väčšina finančných zdrojov vyzbieraných na pokutách má byť použitá na opravu chodníkov, nájazdov, značenie a ďalšie veci spojené s parkovaním. Realitou dnešných dní je, že mestská polícia nemá dostatok technických zariadení, ako sú imobilizéry, a má poddimenzovaný stav pracovníkov. Nehovoriac o tom, že v 21. storočí nemá ani smartfóny s internetovým pripojením pre každého policajta a fotoaparáty na dokumentovanie priestupkov nespĺňajú požadovanú kvalitu,“ uviedol Richard Mikulec, konateľ Novomestskej parkovacej spoločnosti.

„Pri vykonávaní evidencie priestupkov s kontrolnou aplikáciou evidujeme nízku výkonnosť a veľké nedostatky na strane mestskej polície pri riešení priestupkov. Denne vidia rezidenti na uliciach vozidlá, ktoré ráno prídu a večer odídu bez pokuty. Tento stav oberá rezidentov o možnosť parkovania v zóne, a zároveň ich demotivuje registrovať si auto v pilotnej zóne,“ hovorí druhý konateľ Novomestskej parkovacej spoločnosti Andrej Árva.

Tým, že sme prvou mestskou časťou, ktorá sa do riešenia parkovania pustila, čelíme skôr kritike a riešime problémy, na ktoré magistrát nemyslel. Naš systém od spoločnosti Parkio funguje presne podľa požiadaviek a registrácia prebieha hladko. Problémy spôsobuje hlavne nedomyslené VZN, ktoré neberie do úvahy rôzne prípady – od ZTP asistentov až po prípad, keď občan vlastní nehnuteľnosť, ale nemá v zóne trvalý pobyt.

Parkovacia politika v zóne Tehelné pole napreduje, vychytáva muchy a určuje

štandard, ako má vyzerať bratislavské parkovanie v 21. storočí. „Naším spoločným cieľom je priniesť obyvateľom to, za čo si zaplatili, teda komfort. V aktuálnom čase je potrebná kooperácia a flexibilita aj zo strany magistrátu,“ doplnil Richard Mikulec.

Vladimír Volf
Snímky Jana Plevová (2),
Vladimír Volf (1, 3)

Modernizujeme vozový park Ekopodniku

EKO – podnik verejnoprospešných služieb (ďalej len „Ekopodnik“) je príspevková organizácia zriadená našou mestskou časťou, ktorá sa zaoberá správou a údržbou ciest 3. a 4. kategórie, zimnou údržbou ciest 3. a 4. kategórie, ako aj chodníkov v Novom Meste. Taktiež spravuje a udržiava takmer 50 ihrísk a športovísk, prevádzkuje lanovku na Kolibe, tržnicu na Trnavskom mýte a športovo-rekreačný areál Kuchajda. V rámci vyťažovania techniky a personálu ponúka vykonávané služby a činnosti aj rôznym podnikateľským subjektom. Organizačne je tvorený viacerými strediskami. Jedným z nich je aj stredisko dopravy, ktoré sa nachádza na Zátíši.

Toto stredisko však sídli na pozemkoch prenajatých od súkromnej spoločnosti a koncom tohto roka bude končiť aktuálna nájomná zmluva s vlastníkom pozemku. Spoločnosť má záujem pozemky predat' za účelom výstavby nového administratívneho komplexu s hotelom. V tejto súvislosti oslovil mestskú časť budúci stavebník a ponúkol nám, že haly Ekopodniku, ktoré sa nachádzajú na tomto pozemku, odkúpi. Problémom z nášho pohľadu však bola cena. Za päť hál nám ponúkol sumu 50 000 eur, pričom náklady výstavby nových hál a príslušnej administratívy sa odhadujú na cca 500 000 eur. Preto sme na miestnom zastupiteľstve odmietli schváliť predkladaný materiál o budúcom predaji hál a požiadali predkladateľa o jeho stiahnutie. Naše úsilie sa vyplátilo, lebo zrazu bol investor ochotný pristúpiť k tomu, že nové haly a príslušnú administratívu vybuduje na vlastné náklady na pozemku, ktorý sa nachádza taktiež na Zátíši a patrí mestskej časti. Ten mestská časť dlhodobo pripravuje na výstavbu nového Ekopodniku a už z neho odstránila staré a nefunkčné garáže a vyčistila ho. Ekopodnik tak v budúcnosti získá úplne nové haly a priestory pre administratívu, pričom náklady na výstavbu zaplatí súkromný investor. No neostaneme iba pri tom. V rámci rozpočtu mestskej časti a jeho zmien sme taktiež minulý rok schválili modernizáciu vozového parku Ekopodniku, na základe čoho nám pribudli tri nové autá.

Multicar M31 - multifunkčné komunálne vozidlo s hákovým natahovačom bude slúžiť na kompletnú celoročnú údržbu ciest, chodníkov, zelene a parkov, prepravu materiálu a odpadu. Má možnosť používať rôzne veľkosti objemov kontajnerov, vysprávkovú nadstavbu na cestné výtlky, polievaciu nadstavbu, zimný sypač ciest a vpredu sklopný šípový pluh, čo umožňuje výborný odhrn snehu v úzkych uličkách. Všetko je ovládané trojokruhovým hydraulickým systémom ovládaným z kabíny vodiča. Rýchlu a jednoduchú výmenu nadstavieb zvládne vodič sám. Stredisko doprava disponuje štyrmi

takýmito strojmi, z toho dva sú často poruchové a nákladné na prevádzku vzhľadom na svoj vek a opotrebenie pri každodennom používaní, navyše nemajú taký pracovný záber. Najstaršie vozidlo typu Multicar, ktoré vlastní Ekopodnik, má už 11 rokov. Posledné vozidlo s takýmto pracovným záberom bolo zakúpené v roku 2016. Tieto vozidlá sú každodenne zaťažované prácou pre údržbu mestskej časti, preto sa ich životnosť aj pri dobrej údržbe nedá porovnávať s vozidlami pre súkromnú osobnú dopravu.

ISUZU - valník s klieťkou bude slúžiť na prepravu osôb, materiálu, náradia a odpadu, hlavne pri kosení trávy a zbere lístia. Nakoľko má aj ťažné zariadenie pre prívies, bude tiež slúžiť na rozvoz kosačiek. Nahrádza 19-ročné vozidlo Iveco Daily do 3,5 t, ktoré má rovnaké vonkajšie rozmery, ale menšiu užitočnú nosnosť a je vo veľmi zlom technickom stave.

Fiat Doblo plus - skriňové vozidlo do 3,5 t bude Ekopodnik používať na prepravu osôb, materiálu, náradia a odpadu pre údržbu detských ihrísk, parkov a budov v správe Ekopodniku a mestskej časti. Nahrádza 17-ročné vozidlo na ten istý účel, ktoré má ale menší nakladací priestor bez možnosti strešného nosiča a je vo veľmi zlom technickom stave.

Tento rok Ekopodniku pribudne ešte aj prívies na kontajner a nová kosačka. Čisté a udržiavané chodníky, cesty, ihriská či zeleň sú naším spoločným cieľom, aby sme sa všetci v Novom Meste cítili čo najlepšie.

Tomáš Korček

NOVÁ
TRŽNICA
Trnavské Mýto

 trznica@ekovps.sk

 NovaTrznica

PARKOVANIE
ZADARMO
1 hodina - pri nákupe nad 15 EUR

Školská zrelosť – čo si všímať na predškolákoch?

Rodičov predškolákov o pár týždňov čaká zápis do školy. Vzhľadom na súčasnú situáciu nefungujú škôlky v bežnom režime a veľa detí je doma s rodičmi. Rodičia sú vystavení neľahkej situácii a popri práci a domácnosti musia nahradiť deťom aj škôlku. Minulý rok zápis prebehol len „online“ formou, a nie všetky deti svoj nástup do školy zvládli bez problémov. O školskej zrelosti sme sa porozprávali so psychologičkou Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Bratislava III Mgr. Máriou Rýdziovou, ktorá nám zodpovedala otázky ohľadom školskej zrelosti, ktoré rodičov nastávajúcich školákov trápia.

Viete nám stručne popísať, čo sa rozumie pod pojmom školská zrelosť? Ako vieme posúdiť, či je dieťa na školu pripravené?

Škola je jednou z najdôležitejších skúseností v živote dieťaťa, kladie naň nové požiadavky, s ktorými sa ešte nestretlo. Napríklad vydržať sedieť počas hodiny, pozorne počúvať pani učiteľku, písať, čítať, počítať. Aby sme si boli istí, že tieto nové nároky dieťa zvládne, robí sa na jar diagnostika školskej pripravenosti.

Pod školskou zrelosťou rozumieme takú fyzickú a psychickú pripravenosť dieťaťa do školy, ktorá mu umožňuje optimálne zapojenie sa do vyučovacieho procesu bez nebezpečenstva ohrozenia jeho fyzického a duševného zdravia.

Od budúcich prvákov sa očakáva istý stupeň telesnej, rozumovej, sociálnej a emocionálnej vyspelosti potrebnej k tomu, aby základná zmena činnosti - prechod od hry k pravidelne organizovanému učeniu - prebehla bez závažnejších problémov.

Telesná zrelosť závisí od tempa biologického zrenia a od dosiahnutia príslušnej telesnej vyspelosti a zrelosti nervových dráh.

Po rozumovej stránke musí byť dieťa schopné sústrediť sa dlhší čas, pracovať s istou mierou abstrakcie, je schopné riadiť sa zásadami logického myslenia, adekvátne reagovať na vonkajšie podnety, dobre si pamätať, mať bohatú slovnú zásobu, bezchybnú výslovnosť jednotlivých hlások, vie spontánne hovoriť o všetkom, čo sa okolo neho deje, rado kreslí, vie obkresliť jednotlivé figúry, hravo narába s ceruzkou.

Dieťa, ktoré je emocionálne zrelé, je schopné zvládnuť odlúčenie od rodiča bez plaču či viditeľného stresu a dokáže sa vysporiadať s nárokmi školy aj emocionálne, je empatické voči spolužiakom.

Sociálna zrelosť sa prejavuje v schopnosti podriaďovať sa záujmom skupiny a autorite učiteľa, adaptovať sa na nové situácie.

Aké predškolské zručnosti by mali deti precvičovať, aby ich nástup do školy prebehol bez ťažkostí a v škole sa dobre adaptovali? Je nevyhnutné s deťmi „trénovať“ určité činnosti ešte pred samotnou školskou dochádzkou?

Z psychologického hľadiska nie je po-

trebné učiť deti dopredu čítať a písať, pretože si tieto zručnosti môžu osvojiť neskôr. Čo však odporúčame, je hrať sa s deťmi na školu.

Ešte pred samotnou školskou dochádzkou je vhodné zamerať sa s deťmi predškolského veku na tréning jemných motorických zručností, obratnosti ruky, veľa s nimi kresliť, vyfarbovať, dbať na správny úchop ceruzky. Trénovať napr. zapínanie gombíkov, zaväzovanie šnúrok, navliekanie korálok, modelovať z plastelíny, učiť deti kresliť jednoduché tvary.

To, čo treba podporovať a rozvíjať, je reč. Odporúčame odstrániť logopedické problémy pred nástupom do školy, rozvíjať u dieťaťa bohatú slovnú zásobu prostredníctvom čítania príbehov, rozprávok, nechať ho prerozprávať zážitky z rôznych udalostí, nacvičovať s ním riekanky.

Taktiež je dôležité rozvíjať priestorovú orientáciu, napríklad tréningom vonku na prechádzke. V miestnosti sa deti pýtajú, čo je vľavo, vpravo, hore, rozprávať sa o obrázkoch, čo je kde umiestnené.

Trénovať sluchové a zrakové vnímanie a rozlišovanie, od malička s ním spievať, učiť ho pesničky, riekanky, básničky, vytliekavať jednoduché riekanky, kratšie aj dlhšie slová. Nacvičovať sluchovú analýzu a syntézu, napr. aké písmenko si počul na začiatku slova a na konci. Pexeso je výborná hra na nacvik zrakového vnímania a pamäti.

Veľmi dôležité je rozvíjať samostatnosť dieťaťa. Navykajte ho, aby denne plnilo drobné úlohy pri domácich prácach, zvykajte ho na to, aby dokončilo začatú prácu, aby si po sebe uložilo hračky, a vedzte ho k upevňovaniu samostatnosti v hygienických návykoch.

Pri nácviku jednotlivých zručností je vhodné začínať vždy s cvičeniami, ktoré dieťa zvláda a zažíva pri nich pocit úspechu a radosti. Cieľenej "hre na školu" je dobré venovať sa pravidelne, striedať náročnejšie cvičenia s jednoduchšími.

Je dôležité aj za nepatrné pokroky dieťa chváliť, povzbudzovať. Nikdy nesmieme dieťa znevažovať, porovnávať s výkonom niekoho iného.

Kedy dať dieťa do školy a kedy radšej zvážiť odklad školskej dochádzky? Je smerodajný dátum narodenia dieťaťa? Sú letné deti ešte nezrelé na nástup do školy?

Odklad školskej dochádzky je vhodné zvážiť keď je vývoj dieťaťa celkovo oneskorený, keď sa nevie na prácu dobre sústrediť, nevydrží pracovať na nejakej úlohe aspoň 15 minút, dokončiť ju, ak má slabú jemnú motoriku, nerado a zle kreslí, nevie dobre držať ceruzku. V prípade, ak má vážnejšiu poruchu reči, je príliš živé, neposedné alebo naopak málo pohyblivé a obrátne, necíti chuť učiť sa, je príliš hravé, nesústredené, nezaujíma sa o veci okolo seba, nemá chuť poznávať písmená, číslice, trpí vážnou chronickou chorobou alebo býva veľmi často choré, je neisté, úzkostné, emocionálne nezrelé - po odlúčení od rodičov plače. A v neposlednom rade, ak sa rodina ocitla vo vážnej životnej situácii, napríklad manželia sa rozvádajú alebo sa rodina bude sťahovať.

Keď sa dieťa narodilo v mesiacoch máj až august, nemusí byť automaticky nezrelé. Je vhodné to posudzovať individuálne a komplexnejšie. Ak máme doma letné dieťa a pozorujeme známky nezrelosti popísané vyššie, je vhodné navštíviť odborníka, aby posúdil školskú zrelosť dieťaťa.

Platí, že riziko nižšej školskej úspešnosti vzrastá až pri kombinácii viacerých rizikových faktorov súčasne.

Mnohí rodičia sa zameriavajú na to, ako dieťa kreslí, či pozná niektoré písmenká, či vie napísať svoje meno, ale aj na to, ako a či čisto rozpráva. Ktoré ďalšie veci si treba u dieťaťa všimnúť a kedy treba spozornieť a prípadne vyhľadať odborníka?

Nezrelosť v akejkoľvek zo spomínaných zložiek môže negatívne ovplyvniť život dieťaťa v škole. Takéto dieťa si školu pravdepodobne neobľúbi, škola sa preňho môže stať neprimeranou záťažou, traumatizujúcim zážitkom, čo mu popri inom znemožní úspešne sa učiť. U dieťaťa si treba všimnúť, či sa do školy teší alebo nie, a ak nie, vypátrať príčinu a pomôcť mu v tom. Treba byť obozretný, ak je dieťa veľmi úzkostné, nedokáže sa odlúčiť od rodiča bez plaču či viditeľného stresu, emocionálne sa vyrovnáť s nárokmi okolia, alebo ak rodina prechádza veľkými zmenami, napr. rozvodom alebo smrťou člena rodiny. V takýchto prípadoch je potrebné zvážiť, či dieťa a rodina dokážu zvládnuť viac vecí naraz.

Ako prebieha diagnostika v Centre pedagogického a psychologického poradenstva?

Za štandardných okolností v mesiacoch január až marec (toho roku vzhľadom na pandemickú situáciu sa bude termín pravdepodobne posúvať) realizujeme v materských školách, ktoré máme v našej pôsobnosti, skriningové orientačné vyšetrenie školskej pripravenosti (depistáž) u každého dieťaťa, ktoré dovŕšilo k 31. 8. vek 6 rokov.

Depistáž sa realizuje so súhlasom rodičov. O práci dieťaťa v MŠ a jeho zapájania sa do skupinovej činnosti získavame informácie od učiteliek MŠ, následne rodičov informujeme o záveroch vyšetrenia.

V mesiacoch marec až máj pozývame do nášho centra na podrobnejšie posúdenie školskej pripravenosti detí, ktoré pri orien-

tačnom vyšetrení dosiahli slabší výkon, alebo ak sa rodičia sami rozhodnú konzultovať otázku pripravenosti svojho dieťaťa na prácu v škole, prípadne ak rodičia žiadajú o predčasnú zaškolenie.

V našom centre robíme testy školskej zrelosti skupinovú formou, zameriavame sa na podrobnejšiu diagnostiku percepčno-motorických procesov, posúdenie úrovne vnímania a diferencovania podobných tvarov, grafomotorických zručností, matematických schopností, pozornosti, pamäti, chápania reči a obsahu... Na záver nasleduje konzultácia s rodičmi o ranom vývine dieťaťa a o výsledkoch testu. Rodičom detí poskytujeme poradenstvo, ako môžu doma s deťmi pracovať a pomôcť im tak s ľahšou adaptáciou na nové školské prostredie a jeho nároky.

Ak by rodičia potrebovali konzultáciu vo veci školskej pripravenosti, prípadne potrebovali odbornú radu a usmernenie, môžu sa obrátiť na Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Bratislava 3, ktoré sídli na Vajnorskej ulici 98/D, hneď oproti Miestnemu úradu Bratislava-Nové mesto. Na webovej stránke <https://psychologickecentrum.sk> sú uvedené všetky kontakty odborníkov tohto CPPaP, vrátane rozdelenia podľa jednotlivých škôl a škôlok.

*Zhovárali sa
Silvia Švecová a Peter Weiss
Snímky Silvia Švecová*

**Centrum pedagogicko-psychologického
poradenstva a prevencie
Vajnorská 98/D, 4. poschodie
831 04 Bratislava
tel: +421 2 4488 2396**

Nechcem sa vzdať svojich snov!

Oliver Murcko, mládežnícky Atlet roka 2020 vraví, že jeho úspech nie je náhoda. „Dobré výsledky som si poctivo odmakal“, tvrdí hrdo. A oplatilo sa, priniesli mu víťazstvo medzi mládežníkmi vo vlaňajšej ankete Slovenského atletického zväzu. Na 55. ročníku atletického mítingu P-T-S v Šamoríne zabehol štvorstovku za 46,29 s. Tým vytvoril aj juniorský rekord SR a európsky juniorský výkon roka. Aktuálne je európskou juniorskou dvojkou na 400 m, v majstrovskej disciplíne. Bola som zvedavá, ako sa na túto špičku náš sused zo Zátišia prepracoval. Pre mňa má vždy úsmev a pozdrav, stačí to aj atletike?

Oliver, čo je najdôležitejšie pre úspech atléta? Dlhé nohy, vypracované svaly, pevná vôľa alebo niečo úplne iné?

Ak sa človek chce stále zlepšovať, tak musí mať pevnú vôľu, musí vedieť, prečo niečo robí, a musí byť ochotný svojmu cieľu obetovať čas. Je to tak pri každom športe. Každý z nás má však aj iné fyzické predispozície, a tie mu môžu veľmi pomôcť. Musí si však vybrať tú správnu disciplínu, aby ich využil. Postava sa potom formuje podľa toho, čo konkrétna disciplína vyžaduje. Pri šprintoch sú to svaly a čo najmenej prebytočnej hmotnosti. A naopak, takí vrhači guľou bývajú silnejší. Je to naozaj individuálne, avšak bez cieľavedomosti a tvrdej práce sa žiaden atlét nezaobíde. Nemôžem opomenúť ani fakt, že mladý perspektívny atlét potrebuje rozumného trénera. Ten ho nesmie pretrénovať ešte v mládežníckych kategóriách. Často sa totiž stáva, že mladých atlétov tréneri preťažujú, a tým ich postupne úplne zničia. Sú potom často zranení, demotivovaní a ak ešte vôbec budú robiť atletiku v dospelosti, ich výkonnosť bude priemerná.

Deti k športu zvyčajne privedú rodičia, ako to bolo u teba? Skúšal si viacere športy?

Aj mňa priviedli k športu rodičia, ale do ničoho ma nemuseli tlačiť. Vždy som bol športový typ a stále som sa hýbal. Začal som s gymnastikou, neskôr som robil džudo. Raz mi však otec rozprával o tom, že ako mladší behával za legendárny atletický klub Inter Bratislava. Mne sa to zapáčilo a tiež som si to chcel vyskúšať. Stačilo mi pár tréningov a jednoznačne som sa rozhodol pre atletiku.

Odkedy je atletika už len tvoja voľba a ako si vyberáš disciplíny?

Pretekám asi od roku 2015 a moja špecializácia sa odvtedy veľmi nezmenila. Vždy som chcel byť šprintérom a najprv

som behal 100 m a 200 m. Minulý rok k tomu pribudla aj „štvorstovka“, čo je najdlhší šprint. Atletika je krásny šport v tom, že si v nej každý nájde svoju disciplínu. Deti by si mali vyskúšať takmer každú oblasť a postupom času, ako rastú, sa začne ukazovať, čo im ide viac, čo menej a aký majú potenciál.

Ako vám to spolu „klape“ s trénerom?

Rodičia ma prihlásili na atletiku do športového klubu Inter Bratislava, v ktorom mládež trénuje pán Štefan Bielik. Myslím si, že si výborne rozumieme. Tréner musí mať autoritu, avšak na druhej strane by mal svojho zverenca chápať a nechať mu priestor. Môžem povedať, že pán Bielik mi rozumie a určite berie ohľad na moju spätnú väzbu. To považujem za veľmi dôležité, najmä ak mám ako športovec dlhodobo podávať solídne výkony. Náš vzťah sa určite za tie roky zmenil. Keď som prvýkrát prišiel na tréning,

tak som bol iba taký malý fagan. Teraz som už o niečo starší, rozumnejší a viem, čo chcem v športe dosiahnuť.

Bývaš v mestskej časti Nové Mesto, a tá bývala v Bratislave centrom športovísk. Si tu spokojný?

Bývam na Zátiší, neďaleko Kuchajdy. Atletický štadión na Mladej Garde, štadión Slovan Bratislava, ale aj posilňovňa v športovej hale Mladost na Trnavskej ulici sú veľmi blízko. Niektorí atléti, s ktorými trénujem, musia cestovať na tréningy oveľa dlhšie ako ja. Takže pre mňa je bratislavské Nové Mesto úplné centrum športového diania.

Aké športoviská ti vyhovujú a kde spravidla trénuješ?

V lete trénujeme na bývalom štadióne Interu Bratislava, teraz je to Slovan Bratislava. Tam sa konali aj legendárne bratislavské mítingy P-T-S (Pravda-Televízia-Slovnaft). Trénujem na ňom od mojich atletických začiatkov a dnes už tento šta-

dión nevyzerá veľmi dobre. Kedysi sa tam behali a skákali rekordy, teraz je tartanová dráha plná nerovností, vyrastá z nej tráva a na niektorých častiach chýbajú celé kusy tartanu. Pritom novú atletickú dráhu v Bratislave zatiaľ nemáme. Počas zimy trénujeme v športovej hale Elán na Pasienkoch. Staršie štadióny, ktoré boli v Mierovej kolónii alebo v Dimitrovke, som už nezažil. Je veľká škoda, že športoviská a štadióny postupne miznú. Hlavne keď človek vidí, že deti chcú robiť atletiku.

V roku 2018 si bežal 200 m na olympiáde mládeže v Buenos Aires. Vlni olympiádu v Tokiu odložili a mala by byť v auguste 2021. Dará sa Ti v pandémii plniť tréningový plán?

Trénujem pocktoivo, korona - nekorona, aj keď to v dnešnej dobe prináša istú dávku

kreativity a improvizácie. Výborne sa nám pripravovalo v zahraničí, na Kanárskych ostrovoch, kde sme boli vlni v decembri na sústreďení. Plánujeme tam aj ďalšie sústreďenie v apríli tohto roka, ale ešte nič nie je isté. Druhý rok som v Národnom športovom centre (NŠC), ktoré zriadilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a sídli zhodou okolností tiež v našej mestskej časti. NŠC finančne pomáha s prípravou na reprezentáciu a zaradených športovcov podporuje podľa výkonnosti na svetových súťažiach. Kategória C je označenie pre úroveň dotácie, ktorú mi NŠC v súčasnosti poskytuje.

Študuješ ešte na strednej či už na vysokej škole? Ako sa pozeráš na súčasné online vzdelávanie?

V roku 2020 som úspešne dokončil

štúdium na osemročnom gymnáziu na Bajkalskej ulici. Dal som si potom na rok pauzu od školy, takže online výučbu som mal iba chvíľu. Myslím si však, že online vzdelávanie nemusí byť ideálne, ak trvá taký dlhý čas. Ovpľyňuje to psychiku mladých ľudí a v kombinácii so zatvorenými športoviskami je to celkom zlé.

Máš športový vzor a je niečo, čoho sa v živote určite nevzdáš?

Mojím vzorom je Jamajčan Usain Bolt. V atletike sa presadil ako vysoký šprintér. Pred ním to bola nevídaná vec a veľké tabu. V živote sa nikdy nechcem vzdať mojich snov, ktoré sa budem snažiť dosiahnuť, nech sa deje čokoľvek. Avšak najdôležitejšia je pre mňa aj tak rodina.

*Zhovárala sa Katarína Šebejová
Snímka Ján Súkup*

Šinter má e-ligu, pohyb je však skutočný

Už tri roky sa bratislavské deti venujú basketbalu, a to vďaka športovým nadšencom z radov rodičov a bývalých hráčov. Novomestské školské tímy si pravidelne merali svoju zručnosť so „šintrami“ a „šinterkami“ z Vrakune či Podunajských Biskupíc, a aj keď to nie je prioritou, môžeme povedať, že v konkurencii sa nestratili.

„Od začiatku sme presadzovali stratégiu lopta pre každého, aby sa do športovania mohli zapojiť deti zo všetkých sociálnych vrstiev. S podporou sponzorov sme vždy na začiatku sezóny zabezpečili loptu i športový dres každému členovi družstva. Počas roka s nimi trénovali v škole, potom si ich mohli vziať domov, aby sa hýbali aj cez prázdniny,“ hovorí Martin Huňa, ktorý spolu s Miroslavom Švecom a Martinom Štúrom občianske združenie ŠINTER založili.

Sľubne rozbehnutý projekt zastavila v marci 2020 epidémia vírusu. Osireli nielen triedy, ale aj telocvične a zastavila sa akákoľvek krúžková činnosť. Stihol sa ešte uskutočniť Valentínsky turnaj, ten Veľkonočný už nie. Rozplynuli sa aj plány na krásny športový záver školského roka, kde sa takmer dve stovky športujúcich detí z deviatich škôl a asi 1500 detí v hľadisku mali pokúsiť o zápis do Guin-

nessovej knihy rekordov. V čom, zostane zatiaľ v tajnosti, lebo organizátori projektu veria, že túto myšlienku sa raz podarí zrealizovať.

Aj keď sa do ročníka 2020/21 prihlásil rekordný počet chlapcov a dievčat, zákaz stretávať sa v krúžkoch zostal v platnosti a športovanie v školách sa nerozbehlo. „Zameriavame sa na žiakov druhého stupňa ZŠ, aby sme vyplnili čas deťom, ktoré už nemôžu byť v družine. Chceme ich podchytiť, ukázať, že pri kolektívnom športe strávia čas zmysluplne a veselo,“ hovorí Martin, ktorý sa osobne zapája aj do tréningov a podporuje učiteľov telesnej výchovy. „Aj keď sme sa nikdy nezameriavali na výber talentov, chalan zo školy na Riazanskej aj vďaka ŠINTER lige objavil basketbal. Ide mu to výborne a dnes už pravidelne hráva za jeden zo žiackych tímov Interu. Hlavne nás však tešia poďakovania rodičov detí, ktoré

majú nejaký hendikep a úspešne ho prekonávajú vďaka športu a dobrému kolektívu.“

Nový prístup sa stal nevyhnutnosťou

Začiatok roka 2021 nepriniesol vytúžené uvoľnenie obmedzení. No tréneri už nechcú riskovať, že si deti od pravidelného športovania úplne odvyknú a takpovediac „zhnijú pred telkou“. Komunikácia s učiteľmi a trénermi, ktorí krúžky vedú, ukazuje, že je veľa detí, čo od októbra nielen nešportovali, ale ani nechodia von (!).

„Rozhodli sme sa zachovať to najdôležitejšie a formu zmeniť tak, ako je v čase pandémie možné. Aj keď je basketbal kolektívny šport, každý hráč potrebuje ur-

číté individuálne zručnosti a tie sa dajú rozvíjať. Dnes už existujú možnosti, ako zapojiť deti s použitím moderných technológií, pre mladú generáciu je digitálny svet prirodzeným prostredím,“ vysvetľuje Martin. „Vymysleli sme preto ŠINTER e-ligu. Oslovili sme riaditeľky škôl, všetky reagovali kladne, rovnako tréneri a trénerky. Chceme čo najviac zachovať koncept, aby sa deti hýbali, ale aj aby súťažili.“

Ako bude virtuálna liga prebiehať?

Nové lopty sme už v januári doručili do škôl. Vedúci krúžkov dostali popis a pozície súťaže. Zameriavame sa predovšetkým na dve formy vzájomnej komunikácie:

1. Dvakrát do týždňa zverejníme tréning pripravený našimi trénermi formou vysielania na YouTube kanáli ŠINTER TV. Zameriame sa na individuálne zručnosti (napríklad kľuky, cviky na posilnenie brucha, rozvoj motoriky, držanie lopty, techniku nahrávky a strelby...). Na rovnakom mieste nájdete deti videá, rozhovory, novinky z oblasti ŠINTER projektov. Správne techniky budú na videách ukazovať samotné deti. A na spiestenie si občas

pozveme na tréning nejakú známu osobnosť, nielen z radov športovcov.

2. Cez športovú aplikáciu vytvoríme tímy, kde tréner alebo učiteľ s pomocou rodičov zapojí deti do skupiny. Škola si založí virtuálny „klub“, kde sa zaznamenávajú individuálne výkony detí, tie bude možné kvantifikovať a vyhodnotiť. Počítame s rôznymi výzvami, za splnenie ktorých vyhrajú jednotlivci či tímy rôzne ceny.

ŠINTER e-liga je otvorená pre malých aj veľkých

Chceme zachovať časy, v akých deti mali reálny krúžok. Ale našou snahou je, aby sa mohli zapojiť aj rodičia, veď sa tiež potrebujú hýbať! Tréningy budú vhodné aj pre dospelých a, samozrejme, nezabudneme na dôležitosť rozcvičky, správny postup a pravidlá bezpečnosti.

Ako sa zapojiť?

Spomínané aktivity fungujú od 1. februára. Ak sa chcete viac hýbať, bez ohľadu na vek, prihláste sa do virtuálneho priestoru a vytvorte si konto na stránke www.strava.com. Tu nájdete verejne prístupnú skupinu ŠINTER 4all, do ktorej sa môžete pridať a svoje výkony

porovnávať, dokonca vyhrať cenu. Ak by ste potrebovali pomoc či radu, oslovte organizátorov prostredníctvom e-mailovej adresy sinter.liga@gmail.com

„Rád by som poďakoval partnerom, že nám pomáhajú aj v ťažkej situácii a získali sme prostriedky na podporu detských športových výkonov a pohybových aktivít širokej verejnosti. Rok 2021 sme označili za rok súťaží. Ak je to vo vašich možnostiach, budeme vďační, ak nášmu občianskemu združeniu pomôžete 2 % z daní,“ dodáva Martin Huňa na záver.

IČO: 52042600

Právna forma:

OBČIANSKE ZDRUŽENIE,

Obchodné meno: o.z. ŠINTER

Sídlo-ulica: JAZDECKÁ,

Súpisné/orientačné číslo: 384/8

PSČ: 83103,

Obec: BRATISLAVA – NOVÉ MESTO

Veríme, že radosť z pohybu má už väčšina „šinterákov“ v krvi a k svojim dobrým zvykom sa rýchlo vrátia. Všetkým prajeme veľa úspechov aj v súčasnom nezvyčajnom súťažení!

Jana Škutková

Snímka archív O.Z. Šinter

2. POLROK ŠKOLSKÉHO ROKA 20/21

POĎ DO TOHO!

**2 X TÝŽDENNE TRÉNINGY na ŠINTER TV
e-LIGA cez ŠPORTOVÉ APPKY**

Sleduj:
www.sinterliga.sk
YouTube ŠINTER TV
f Šinterliga

HLAVNÝ PARTNER LIGY: PARTNERI:

Po návrate do škôl potešia deti nové odborné učebne

Lepšie raz vidieť ako stokrát počuť! Pre dobré zvládnutie všetkých zručností, ktoré dnešné deti do života potrebujú, sú odborné učebne vybavené modernými didaktickými pomôckami nesmierne dôležité. Keď sa po dlhom období dištančného vzdelávania žiaci z troch novomestských škôl vrátia opäť do tried, nájdu tu zaujímavé novinky.

Na Základnej škole Riazanská pribudli počas minulého roka dve špecializované triedy. Prvou je biologicko-chemická učebňa, kde budú žiaci rozvíjať svoje poznatky o živých organizmoch, pestovať si pozitívny vzťah k prírode a spoznávať vzťahy človeka k živým i neživým zložkám životného prostredia. Pri samostatnej i skupinovej práci si nové vedomosti osvoja formou zážitkového učenia. Druhou upravenou a nanovo vyba-

venou triedou je jazyková učebňa. Moderné didaktické postupy a technológie pomôžu zefektívniť výučbu cudzích jazykov nielen žiakom, ale aj pedagógom. Veď komunikácia v cudzom jazyku patrí dnes k základným podmienkam pre zvládnutie vyšších stupňov štúdia či dobrého uplatnenia v budúcej práci.

Na Základnej škole Sibírska vznikla polytechnická učebňa, ktorá sa zameriava na zlepšenie znalostí a manuálnych pracovných zručností žiakov v technickom prostredí. Cieľom tunajších pedagógov je posilniť záujem mladých ľudí o stredné odborné školy, naučiť ich tvoriť, používať pracovné

nástroje a náradie, predstaviť im netradičné materiály i techniky ich spracovania. Mať základné manuálne zručnosti sa v živote oplatí, a to platí nielen pre budúcich učňov.

Kolibská škola na Jeséniovej sa chce zamerať na zvýšenie informačno-komunikačných zručností žiakov, ale aj pedagógov v rámci ich celoživotného vzdelávania. „Učebňa IKT“ vybavená modernými technológiami im poskytne zázemie pri štúdiu a rozvinie kompetencie, ktoré sú v súčasnosti pre uplatnenie na trhu práce kľúčové. A keďže prenos vedomostí na žiakov je v rukách učiteľov, počíta škola aj s vytváraním podmienok pre ich odborný rast. V investíciách do moderných technológií plánuje pokračovať, pričom bude zabezpečovať a využívať e-učebnice, špecializované softvéry a potrebné upgrady programov.

Všetky štyri odborné učebne boli spolufinancované Európskym fondom regionálneho rozvoja z operačného programu IROP Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond
regionálneho rozvoja

Integrovaný regionálny
operačný program
2014 – 2020

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V škole na Kalinčiakovej rekonštruujeme vykurovanie a vzduchotechniku

Mestská časť pokračuje v modernizácii svojich škôl. Jednou z tohtoročných priorít je Základná škola na Kalinčiakovej, v ktorej od januára prebiehajú stavebné práce. Súčasťou investície je rekonštrukcia a čiastočná výmena vykurovacieho systému, zavedenie merania a regulácie, rekonštrukcia vzduchotechnického zariadenia a čiastočná rekonštrukcia výmenníkovej stanice tepla.

Škola získa efektívnejší vykurovací systém, zníži sa spotreba energie potrebnej na vykurovanie, nákladov aj emisií CO₂. Tak tiež dôjde k oživeniu už jestvujúcich vetracích jednotiek a vzduchotechniky. V škole nainštalujeme aj alarmy, ktoré budú merať množstvo oxidu uhličitého v triedach. Ak stúpne, alarm upozorní učiteľa, že žiaci potrebujú čerstvý vzduch.

Termín ukončenia prác bude závisieť od dĺžky vykurovacej sezóny a tiež vývoja pandemickej situácie. Optimistický scenár hovorí o konci mája 2021.

(bor)

Rozlúčili sme sa s významným vedcom

16. januára 2021 zomrel Ing. Milan Pokorný (nar. 1927), priekopník v oblasti ne-deštruktívneho skúšania stavebných hmôt a konštrukcií, bývalý zamestnanec SAV a STU.

V Ústave stavebných hmôt a konštrukcií vytvoril základy impulzového dynamického skúšobníctva na Slovensku, neskôr sa v Ústave stavebníctva a architektúry SAV zaoberal vývojom meracej techniky pre potreby dynamickej diagnostiky vozoviek a diagnostikou vozovkových konštrukcií diaľnic. Zaslúžil sa o vznik Akreditovaného skúšobného laboratória stavebných materiálov a konštrukcií, ktoré viedol. Za celoživotné dielo mu bola v roku 2002 udelená Plaketa akademika Havelku.

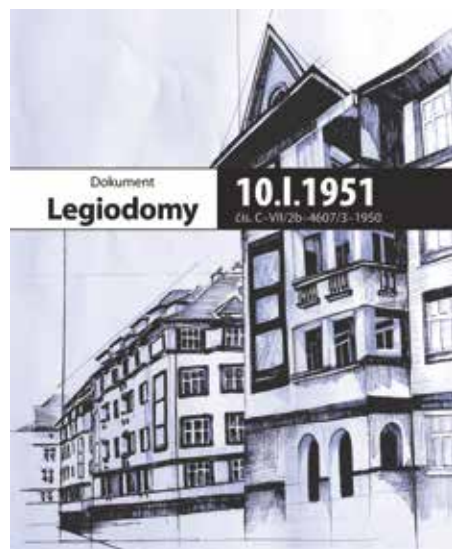
Pán Pokorný prežil v Novom Meste takmer celý svoj život a ako dlhoročný člen a funkcionár sa zapájal aj do práce Bytového družstva BA III.

Text a snímka Iva Dejová

Legionári si zo sveta priniesli štýl práce, ale aj vzájomnú súdržnosť

Vydaním rozsiahlej, obsahom mimoriadne zaujímavej a po grafickej stránke krásne a štýlovo upravenej publikácie LEGIODOMY zavŕšili autori koncom roku 2020 prvú časť práce, do ktorej vložili niekoľko rokov úsilia. Ako obyvatelia jedného z domov postavených pred takmer sto rokmi Stavebným družstvom československých legionárov sa manželia Ľudovít a Zuzana Kollárikovci rozhodli zachovať pre pamäť a poznanie budúcich generácií nielen informácie o výstavbe domov a ich architektonickej hodnote, ale aj živote, konaní a morálnych zásadách prvých obyvateľov.

Väčšina Novomešťanov pozná obytný súbor Legiodomy, charakteristický svojím nadčasovým architektonickým stvárnením. Mnohí vedia, že tieto domy sú dielom slávneho architekta Dušana Samuela Jurkoviča a jeho spolupracovníkov (architekti Ján Pacl, Jindřich Merganc a Ottmar Klimeš) a patria k významným

pamätihodnostiam mesta. Menej sú už známe skutočnosti o samotných členoch legionárskeho družstva ako zadávateľoch stavebných prác a živote komunity, ktorá sa tu po dokončení výstavby usídlila. Všetky tieto aspekty však zahrnuli do svojho skúmania autori knihy. Na svetlo sveta vytiahli cenné informácie, ktoré by inak zostali zabudnuté v archívoch a je otázkou, či by sme sa k nim popri každodennom zhone dokázali vrátiť. Požiadala som ich, aby nám o svojich motívoch a práci porozprávali viac.

Čo bolo pre vás prvým impulzom či inšpiráciou, aby ste sa pustili do spracovania rozsiahleho historického materiálu?

L.K. a Z.K.: Nepokladáme to za historický materiál, ale za DOKUMENT sprístupňujúci staršie informácie, o ktorých obyvatelia Legiodomov nevedia. Hlavným dôvodom, ktorý nás viedol k spracovaniu knihy, boli pravidelné úpravy, prestavby a rekonštrukcie bytov, či dokonca celých našich domov. Pokladali sme to za neznalosť nielen zo strany obyvateľov, čiže vlastníkov bytov, ale aj orgánov verejnej a štátnej správy. Hovoríme o Legiodomoch v spojení s významným architektom Jurkovičom, ale nesprávame sa k nim tak, ako si toto meno zaslúži.

Vzhľadom na dostupnosť dokumentov niektorých domov v našom vlastníctve sa nám v spolupráci s architektom Jaroslavom Kockom, v tom čase hlavným architektom mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, podarilo dosiahnuť, že Legiodomy

boli v roku 2008 vyhlásené za pamätihodnosti mesta Bratislava. Ďalším impulzom bolo, že sa v roku 2009 za podpory mestskej časti vrátila na prvý dom prvého bloku tabuľa, pôvodne osadená v roku 1935 k 10. výročiu postavenia domov. A neposledným dôvodom bola aj snaha osobne spoznať históriu a život týchto domov.

Na aké neobvyklé miesta vás priviedlo pátranie po informáciách? Iste ste pri tom stretli aj mnohých zaujímavých ľudí...

L.K.: Skúmali sme dokumenty vo viacerých archívoch a tiež tie, ktoré boli všeobecne dostupné. Väčšina z nich bola písaná ručne v staršej češtine, preto som komunikoval aj s Jazykovedným ústavom Českej republiky a Asociáciou grafológov Českej republiky. Musel som naštudovať gramatiku a druhy ručne písaných písomností podľa pravidiel platných v tom období. Niektoré slovné výrazy a zvraty sa dnes už nepoužívajú ani v češtine, tu mi pomáhal Jazykovedný ústav ČR.

Rodinné dvojdomy, pohľad z Ukrajinskej ulice. Foto Jozef Kajan.

Veľmi nám pomohla komunikácia a získanie dokumentov od Dr. Daniely Bradlerovej z Masarykovho ústavu a archívu Akadémie vied Českej republiky, ktorá sa ako vedkyňa dlhodobo venuje legionárom z ekonomického pohľadu. Najdôležitejšie dokumenty mi ochotne sprístupnili v Štátnom archíve MV SR, aj keď viaceré škatule archívnych materiálov boli označené ako „odborne nepreskúmané“. A využili sme aj časť dokumentov, ktoré nám poskytli susedia.

Publikáciu sme plánovali dokončiť v roku 2023 (100. výročie založenia družstva) alebo v roku 2025 (100 rokov od skolaudovania domov). Podarilo sa nám to skôr, vďaka čomu sa teraz už môžeme venovať listinám a fotografiám z rodinných archívov. V súčasnosti uzatvárame kapitolu o živote vo vojnových a prvých povojnových rokoch. Spracúvame kapitolu o športovom, kultúrnom a spoločenskom živote v Legiodomoch a s odborníkmi pripravujeme kapitolu o umelecko-architektonickom stvárnení domov.

Výstavba I. bloku, začiatok roku 1924.
Foto z archívu rodiny Černej.

Čo vás na práci najviac bavilo a čo si na výslednom diele najviac ceníte?

L.K.: Musím povedať, že spracovávanie bola, je a ešte bude radosť. Okolie ma pravidelne upozorňovalo, že lietam v oblakoch. Ľudí v mojom okolí som pravidelne konfrontoval so zisteniami a „nútil“ ich k diskusii o tom, čo som získal alebo zistil. Musel som byť vtedy otravný.

Prvé som si na našich domoch neuvedomoval „jednotu v rozdielnosti“. Teraz vidím, že každý dom je iný, pričom všetky majú vonkajšie zjednocujúce prvky. V domoch je deväť vchodov, na nich deväť rôznych riešení ostiení a portálov brán, rôzne riešenia striech, rôzne keramické a ozdobné prvky fasád... Za prínos pokladám „objavenie“ originálov plánov domov, aj keď nekompletných. Medzi nimi dokumentáciu dvojdomu na Krátkej 3 a 5 (Staré Mesto), ktoré som v iných dokumentoch a publikáciách o architektovi Jurkovičovi nenašiel.

Mnohé zistenia o správe družstva ma

prekvapovali a myslím si, že boli na tú dobu moderné. Členovia správy a dozorného výboru napríklad osvedčili podpisom, že funkcie prijímajú ako čestné a nemajú vedľajšie hmotné záujmy. Kultivovane a nekonfliktne sa správa družstva vysporiadala so zradcami a Tisovými posluhovačmi krátko po vojne.

Najťažšie bolo študovanie obdobia 1949-1951. Zo zápisov orgánov družstva nebolo cítiť snahu o napredovanie, len so sklopenou hlavou prijali stav po „znárodnení bytového fondu“ a profesionálne riadili družstvo do jeho konca. Takúto apatiu som nevyčítal ani zo zápisov z vojnových rokov...

Z akých pravidiel a zásad legionárov by sme sa dnes mali poučiť, vziať si z nich príklad?

L.K. a Z.K.: Nedovolíme si to zovšeobecňovať, uvedieme len niekoľko poznámok. Spôsob života a pravidlá správania boli nepísanou formou vytvorené zoskupením legionárov v Legiodomoch. Oni tými pravidlami žili, a preto boli úspešní.

Najskôr treba povedať, že hlavne český národ dlhodobo programovo a všestranne pripravoval mládež prostredníctvom Sokola, pestoval v nej vzťah k domovu. 1. svetová vojna akoby „šťastne“ pozdvihla entuziazmus a eufóriu vojakov – legionárov k svojmu novému štátu. Anabáza légii v Rusku zároveň vytvorila veľkú skupinu ľudí, profesionálne pripravených na nový povojnový život.

V správe domov a v prístupe k sebe navzájom boli priami, prísni, dôslední. Vedeli riskovať a pracovať aj jeden za druhého. Všetci boli rovnocenní, ale dodržiavali spoločné rozhodnutia. Vždy pracovali v kolektíve. Správna rada rešpektovala pravidlá a žiadala si odobrenia svojich rozhodnutí dozorným výborom. Správa družstva dlhodobo vykonávala činnosť bez nároku na odmenu a popri pracovných povinnostiach jej členov.

Všetky problémy medzi sebou vzájomne prerokovali a prijímali aj nepríjemné rozhodnutia. Prijímali ich kolektívne a zverejňovali ich. Navzájom medzi sebou vyžadovali, aby celé spoločenstvo obývajúce Legiodomy dodržiavalo prijaté pravidlá a plnilo povinnosti.

Väčšina legionárov bola vzdelaná a oddaná novému štátu. Svojou činnosťou v mestnaniach a životom v družstve chceli pomáhať jeho rozvoju a budúcnosti.

Pod knihou sú podpísaní viacerí členovia vašej rodiny. Ako ste si rozdělili prácu?

L.K.: Najprv som sa do toho hekticky pustil sám. Ale ako som už uviedol, o všet-

Pohľad na Legiodomy z Ursínyho ulice.
Foto Peter Tureček.

kom, čo som zistil, som sa zhováral hlavne s manželkou. Napokon niektoré materiály spracovávala, pretože ich bolo veľmi veľa. Prešli sme spolu viac ako pätnásť tisíc stránok textov. Z toho skoro osem tisíc písaných rukou. Vážim si, že po ich spracovaní všetky čítala, upravovala, dávala im hlavu a päť. Veľkú pomoc nám poskytli archívy, ktoré prijali vysvetlenie, že nad prácou sedíme hlavne podvečer a v noci, keď sú už zavreté.

Od začiatku som mal predstavu o obálke dokumentu, vnútornom prebale a obsahu. Spracoval som najskôr úvodnú časť a začal som oslovovať okolie s prosbou o podporu a pomoc. Spolupracovali sme s dvomi priateľmi - neprofesionálnymi fotografmi, ktorí rýchlo pochopili, čo potrebujeme. Obrázok na titulnej strane a grafické prvky navrhla manželkina neter. Napokon syn Andrej vytvoril grafický návrh, spracoval zalomenie a vytvoril konečnú podobu publikácie.

Za finančnú podporu spojenú s vytlačením ďakujeme Fondu Rudolfa Kusého v Komunitnej nadácii Bratislava, mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, družstvu Legiodomy Bratislava a mnohým ďalším darcom a priateľom, ktorí dlhodobo podporovali našu prácu.

Ďakujem za rozhovor!

Jana Škutková

Snímky z archívu L.K. a Z.K

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto a Stredisko kultúry BNM
organizujú fotosúťaž

**Nové Mesto
na vašich fotkách
odfoť-pošli-vyhraj**

PODMIENKY SÚŤAŽE

- fotky (max. 3 ks) posielajte vo formáte JPG, **od 1. do 30. marca 2021**
- na mailovú adresu fotosutazbanm@banm.sk
- uveďte váš vek (môžu súťažiť aj deti)
- napíšte, aká časť Nového Mesta alebo situácia je zachytená na fotke
- zaslaním fotografií dávate automaticky súhlas s ich zverejnením

Ceny: • 3x nákupná poukážka v hodnote 150 eur a 2 x 50 eur na nákup v VIVO Bratislava
• 3x poukážka v hodnote 50 eur na fotoprodukty od spoločnosti CEWE FOTOKNIHA
• knihy z vydavateľstva IKAR

Tešíme sa na vaše fotografie!

Oficiálnym sponzorom súťaže je **VIVO!** Bratislava.

ZA POMOC ĎAKUJEME: **IKAR** **cewe**

INZERCA

Vodoínštalatérstvo – oprava, montáž. 0904572977.

Pohl'ad na svet cez váš objektív. Najkrajšie zábery vyberie aj Peter Nagy

Máte vo svojom archíve snímku z Nového Mesta, ktorá sa vám naozaj vydarila? Podarilo sa vám zachytiť krásy našej mestskej časti či zaujímavú momentku? Nenechajte si ju len pre seba. Pochváľte sa a vyhrajte zaujímavé ceny.

Stredisko kultúry a mestská časť Bratislava - Nové Mesto vyhlasujú fotosúťaž o najkrajšiu a najkreatívnejšiu fotku Nového Mesta. Nemusíte byť profesionálnym fotografom a na vekú tiež nezáleží. Ukážte nám, ako našu mestskú časť v akomkoľvek ročnom období vidíte objektívom svojho fotoaparátu. Pošlite nám vaše zábery vo formáte JPG na mailovú adresu fotosutazbanm@banm.sk v čase **od 1. do 30. marca 2021**. Stačí, ak k fotografiám napíšete svoj vek a uvediete, akú časť či zákutie Nového Mesta ste zachytili. Zaslaním fotografií dávate automatický súhlas s ich zverejnením.

Trojčlenná porota posúdi všetky snímky a vyberie tie najlepšie. Do poroty zasadnú fotograf a zakladateľ fotoklubu Ateliér fantázie Marián Valovič, známy hudobník a fotograf Marius Bartoň a populárny hudobný skladateľ, textár a spevák Peter Nagy!

Oficiálnym sponzorom súťaže je obchodné centrum VIVO! Bratislava, ktoré víťazom venuje poukážky v celkovej hodnote 550 eur na nákup v ktorejkoľvek zo svojich predajní. Víťazné fotografie budú vystavené v priestoroch obchodného centra počas mesiac trvajúcej oficiálnej výstavy. Najúspešnejší súťažiaci si odnesú zaujímavé ceny aj od ďalších sponzorov súťaže. Vydavateľstvo IKAR venuje knihy a spoločnosť CEWE fotokniha tri 50-eurové poukážky na ich fotoprodukty.

Súťaž vyhodnotíme v priebehu apríla 2021. O víťazoch budeme informovať v Hlase Nového Mesta, na stránke www.banm.sk, www.skvajnorska.sk, Facebooku strediska kultúry a mestskej časti. Tešíme sa na vaše originálne zábery!

Branislav Oprala

RE/MAX PREDAJ - KÚPA - PRENÁJOM nehnuteľností v širšom centre mesta
Chcete predáť nehnuteľnosť? Alebo naopak bývať vo vlastnom? Ukážem Vám, ako neprerobiť (napriek obdobiu COVID)

PREDÁVATE? - ukážem Vám možnosti a nacením Vašu nehnuteľnosť
KUPOJETE? - nájdem Vaše vysnívané bývanie za najvýhodnejšiu cenu
PRENÁJIMATE? - nájdem pre Vás toho pravého nájomcu

Prečo spolupracovať práve so mnou?
- rozumiem nehnuteľnostiam a bývaniu - som architektka a certifikovaná realitná maklérka podľa normy ISO 17024,
- mám skúsenosti - 13 rokov v architektúre, 5 rokov v realitách,
- pracujem v najväčšej realitnej sieti na Slovensku RE/MAX,
- poznám našu lokalitu, bývam na Kolibe, v Bratislave žijem 22 rokov,
- používam moderné nástroje - homestaging, videoobhliadky, pôdorysy, 3D scan nehnuteľnosti, web stránky nehnuteľnosti, sociálne siete.

Počas lockdownu ponúkam možnosť bezpečných obhliadok na diaľku.

Zavolajte mi.
Ak nemáte kredit, prezvoňte mi :-)

Ing. arch. Eva Skupil Bučeková
0905 754 562
eva.skupilbucekova@re-max.sk
www.ARCHITEKTvREALITACH.sk

Pretože viem, že pre každú nehnuteľnosť existuje ten správny majiteľ a pre každého človeka tá pravá nehnuteľnosť. Nájdem ich aj pre Vás!

Dobrá fotografia musí osloviť, provokovať, potešiť...

Členom poroty, ktorá rozhodne o najzaujímavejšej fotografii Nového Mesta, je aj hudobník, fotograf a rodený Novomešťan Marius Bartoň. Čo preňho znamená naša mestská časť, ale aj aké atribúty by mala mať víťazná fotografia, prezradil v rozhovore.

Muzikantom ste už od strednej školy. Hrali ste s mnohými slávnymi rockovými kapelami a vašim strýkom je legendárny jazzový trubkár Laco Déczi. Fotografovaniu ste ale podľahli len pred rokom a pol. Ako sa z popredného muzikanta stane art fotograf?

Proste to „prišlo“. Hovoríme o umení a hudba a fotografia toho majú veľa spoločného. Talent, estetické cítenie, vkus, cit pre detail. Fotím výhradne monochromaticky, čiernobielo, nakoľko farby často odpútávajú pozornosť od samotnej podstaty fotografie.

Strach zo svetla

Všetko sa začalo na jar 2019 a už v decembri 2019 som mal prvú vernisáž, ktorá mala veľmi pozitívnu odozvu. Korona bohužiaľ pribrzdila veľa mojich výstavných a umeleckých aktivít. Napriek tomu, stále prebieha výstava mojich snímok v Cafe Propeller na nábreží, ktorá sa dá pozrieť aj z chodníka. A na pultoch kníhkupectiev je kniha poviedok herca a spisovateľa Igora Adamca „Keď vonku prší“ s mojimi art fotografiami, vrátane titulnej fotky na obale.

Vaše diela sa dostali k uznávanému teoretikovi fotografie Mariánovi Pauerovi, ktorý vraj povedal, že minimálne polovica z nich je hneď vhodná na výstavu.

Áno, bolo to presne tak. PhDr. Marián Pauer je uznávaný kurátor, teoretik a historik fotografie, autor vyše tridsiatky odborných kníh. Dlhé roky spolupracoval s umelcami ako Karol Plicka, Karol Kállay,

Svet podľa Weinwurma

Martin Martinček, Tibor Huszár, Péter Korniss či Helmut Newton. Pozrel si moju polročnú prácu a okamžite mi navrhol výstavu, čo bol pre mňa šok, pretože o niečom takom som ani neuvažoval. Druhý šok som spôsobil zase ja jemu, keď som mu povedal, že fotím iba pár mesiacov. Myslel si totiž, že fotím aspoň 10 rokov (smiech). Odvtedy sme sa stali blízkymi priateľmi a ja mu budem vďačný do konca života za všetku podporu a za veci, ktoré pre mňa urobil a stále robí.

Žijete v bratislavskom Novom Meste a mnohé z vašich čiernobielych fotografií boli zachytené práve tu. Čo pre vás, ako obyvateľa a fotografa, naša mestská časť znamená?

Som rodený Bratislavčan, vyrastal som v 500 bytoch a v Novom Meste bývam od roku 2002.

Mám túto mestskú časť naozaj rád, je mimoriadne fotogenická. Skĺbili sa v nej priemysel a šport, sú tu industriálne pamiatky, funkcionalistické stavby skvelého Friedricha Weinwurma ako Nová Doba alebo komplex Unitas, kúpalisko Tehelné Pole, Filiálka, štadióny, priemyselné zóny, železničné depá a množstvo iných zaujímavých objektov a vecí, vhodných pre „moje oko“ a pre môj fotoaparát Leica.

Mám v portfóliu vyše 900 výstavných art fotografií a veľké množstvo z nich som nafotil práve v Novom Meste, vrátane mojej úplne prvej fotografie urobenej na Tehelnej ulici.

Autoportrét

Aká by podľa vás mala byť kvalitná fotografia, ktorou autor chce zaujať porotu?

Predovšetkým, nikdy by som nefotil len preto, aby som zaujal nejakú porotu. Pri všetkej úcte, nesmie to byť primárny cieľ. Zaváňalo by to lacnou prvoplánovosťou a tú z duše neznášam. Ako v hudbe, tak aj vo fotografii. Prvým a jediným cieľom umelca má byť umenie. Fotím to, čo vidím ja, čo si sám vyberiem a čo cítim, že bude dobré nielen pre oko, ale aj pre objektív. Treba sa vedieť pozeráť a cítiť svetlo.

Sny na každej koľaji

Fotografiu robí človek, a nie fotoaparát. Vynikajúca umelecká fotografia by mala mať príbeh, motív, kompozíciu, hru svetla a tieňov, zaujímavé kontrasty, prekvapivý „decisive moment“, technickú aj umeleckú kvalitu. Mala by niečo hovoriť, osloviť, provokovať, potešiť. Jednoducho vyvolať emóciu, spomienku či vôňu. Každý nech si vyberie a nájde v nej to svoje.

Zhovárал sa Branislav Oprala

Viac na: <https://www.facebook.com/barton.monochromeart/>

PRVÉ PLNE ELEKTRONICKÉ SČÍTANIE OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV

Klik k lepšej budúcnosti

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov bude v roku 2021 výlučne elektronické. Vďaka tomu bude presnejšie, rýchlejšie, bezpečnejšie a šetrnejšie k životnému prostrediu.

MAXIMÁLNA
OCHRANA
ÚDAJOV

15. 2. - 31. 3. 2021
WWW.SCITANIE.SK

SODB
2±21

**SČÍTANIE
OBYVATEĽOV,
DOMOV A BYTOV**